

Aan de UvA heersen de bonentellers

En onderwijs heeft hun interesse niet

Methodologische reflectie op de economie wordt aanbevolen. Maar de UvA bezuinigt haar leerstoel op dit gebied gewoon weg, aldus **Ewald Engelen e.a.**

Economen lijken de weg kwijt. Eerst zagen ze de crisis niet aankomen en vervolgens tuimelden ze over elkaar heen met inconsistente beleidsaanbevelingen. Juist daarom bestaat er meer dan ooit behoefte aan historische en methodologische reflectie op de economische wetenschap. De Universiteit van Amsterdam (UvA) lijkt dat niet te begrijpen.

Het zou hilarisch zijn als het niet zo tragisch was; de grootste economiefaculteit van Nederland, die van de Universiteit van Amsterdam, heeft in een kleine tien jaar maar liefst 25 miljoen euro aan verliezen geaccumuleerd en moet als de wiedeweerga bezuinigen. Mismanagement, incompetent bestuur, domme pech. Het kan iedereen overkomen, en dus ook de economen. Hilarisch is het omdat economen weliswaar van niets de waarde, maar dan toch ten minste van alles de prijs zouden moeten kennen. En dan rijst de vraag: *if you're so smart, why aren't you rich?* De decaan heeft al het onderspit gedolven. Nu is het personeel aan de beurt.

En daarin schuilt het tragische.

Schnabbelende hoogleraren, bekijk die maar eens kritisch

Want de bonentellers die het nu voor het zeggen hebben, zijn niet geïnteresseerd in onderwijs, in geschiedenis en methodologische reflectie maar alleen in zogenaamd 'toponderzoek'. Het gevolg is dat er gesneden gaat worden op basis van outputcriteria die negatief uitpakken voor alles wat niet publiceert in het handjevol Amerikaanse toptijdschriften dat ieder artikel zonder wiskundige vergelijking ongelezen naar de prullenmand verwijst. Dat grondleggers als Adam Smith, Joseph Schumpeter en John Maynard Keynes het zonder konden, doet niet ter zake.

De leerstoel geschiedenis en methodologie van de economie dreigt het voornaamste slachtoffer te worden van de bezuinigingen. Joop Klant stond in 1975 aan de wieg van de leerstoel en wist die nationaal en internationaal aanzien te geven. Sindsdien hebben vele vooraanstaande academici de stoel bezet. Onder anderen hoogleraren afkomstig van Duke University in de VS en de London School of Economics in het Verenigd Koninkrijk. Binnen de internationale gemeenschap worden de leden van de leerstoel als absolute topwetenschappers gezien. Ze worden door de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) beloond voor hun innovatief onderzoek, ze winnen binnen de UvA prijzen met hun onderwijs, ze zijn maatschappelijk betrokken (een Eerste Kamerlid) en zijn daarnaast kundige, creatieve en productieve wetenschappers die aan iedere andere universiteit als sieraad zouden worden gekoesterd.

Voor de bonentellers telt dit niet. Boeken bij vooraanstaande uitgeverijen als Cambridge University Press doen er niet toe. En publicaties in toptijdschriften op het vakgebied van de leerstoel als *History of Political Economy* tellen evenmin. Liever verschuilen de bonentellers zich achter de laatste onderzoeksvisiting waarin de leerstoel er om oneigenlijke redenen bekaaid afkomt. Het frappante is namelijk dat de visiteerders zich geen raad wisten met de productie van de groep. Ze geven toe zich niet competent te achten het onderzoek van de leerstoel te beoordelen om dat vervolgens wel te doen. Op formele gronden – de leerstoel publiceert stomweg niet in de juiste tijdschriften – gooit de commissie een groot deel van de output van de leerstoel doodleuk in de prullenbak. Voor de bonentellers is dat alibi genoeg. Weg ermee.

Het tragische zit 'm ook in de timing. De economische discipline heeft geen gelukkige crisis gehad. Wereldwijd is een proces van kritische reflecties op de grondslagen van het vakgebied gaande, dat medeplichtig is aan het verkopen van knollen voor citroenen. In het Verenigd Koninkrijk heeft koningin Elizabeths zalig infantiele vraag waarom niemand het zag aankomen een heuse stammenstrijd onder economen doen ontbranden. En in Nederland? Doodse stilte. Dezelfde economen die de crisis niet zagen aankomen, worden nu weer gevraagd om haar te becommentariëren. De experts van het Centraal Planbureau die er faliekant naast zaten, voeren nog altijd het hoogste woord als het gaat om de economie van morgen. Eerst moest de economie vooral worden gestimuleerd, nu moet er snoeihard worden bezuinigd. De waan van de dag heerst. Historisch besef en methodologische reflectie worden wereldwijd aanbevolen als laxatief voor intellectuele constipatie. En wat gebeurt er aan de economiefaculteit van de UvA? Daar dreigt de enige leerstoel die dit soort reflectie kan bieden te worden wegbezuinigd. Hoe cynisch kun je zijn?

Wij begrijpen goed dat er iets moet gebeuren als er tekorten zijn. Maar pleiten voor andere keuzes dan de decaan nu dreigt te maken. Pak net als bij de banken de extra bonussen voor 'toeconomen' aan en stel net als bij banken de klant, hier: de leergierige student, centraal. Wat ons betreft mag er kritisch worden gekeken naar de extra toelages van hoogleraren die er lustig op los schnabbelen in dat door en door geëconomiseerde beleidscircuit dat in Nederland doorgaat voor politiek. Maar spaar de leerstoel van Joop Klant. De Nederlandse samenleving is meer dan ooit gebaat bij aspirant-economen met een flinke historische en methodologische bagage. Zonder kritische reflectie is het oordeelsvermogen van economen weinig waard, zo heeft de crisis geleerd. Stop de bonentellers voor het te laat is.

Professor Ewald Engelen is verbonden aan de Universiteit van Amsterdam (maar niet aan de leerstoel geschiedenis en methodologie van de economie), professor Eric Schliesser aan de Universiteit Gent, professor Esther-Mirjam Sent aan de Radboud Universiteit Nijmegen en professor Jack Vromen aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.